

Když se aktivuje nedůvěra, je těžké dosáhnout dohody

NE, ROZVOD NENÍ JEN BĚŽNÁ ŽIVOTNÍ ZKUŠENOST, JE TO BOLESTIVÁ ZÁLEŽITOST PRO VŠECHNY ZÚČASTNĚNÉ. UNIVERZÁLNÍ RADA, JAK HO PŘEŽÍT, NEEXISTUJE. TŘEBA VÁM ALE SITUACI USNADNÍ ODPOVĚDI NA MĚNĚ ČI VÍCE TYPICKÉ OTÁZKY, KTERÉ JSME DALI DOHROMADY S VERONIKOU BOČANOVOU, SENIOR ADVOKÁTKOU Z HAVEL & PARTNERS.

S etkáváte se v praxi s tím, že klient chce svůj protějšek zničit? Jak reagujete? Je nějaká etická mez, za kterou nejdete?

Ano, je to tak. Hranice, kterou nikdy nepřekročíme, je, pokud nás klient vyzývá k protiprávnímu jednání, anebo chce, abychom na druhého partnera hledali špinu s cílem ho znemožnit, zničit či diskreditovat. Zejména klientům se společnými dětmi se snažíme vysvětlit, že je v jejich zájmu nastavit vzájemné vztahy tak, aby to neničilo jejich děti a umožnilo jim to spolupracovat aspoň na nutné bázi. Když ovšem vidíme, že se náš klient snaží, ale druhá strana o korektní vztahy nestojí, samozřejmě klientovi pomáháme se bránit.

NA STŘÍDAČCE

Když soud rozhoduje v otázce péče o dítě, bere v potaz, který z rodičů se dosud o dítě více staral?

Na začátek je potřeba říct, že dítě má právo na osobní péči obou rodičů, a to ve stejné míře. Pokud se tedy rodiče nedohodnou, soud posuzuje mnoho kritérií, aby našel model, který je v nejlepším zájmu konkrétního dítěte. Rodiče často argumentují ve svůj prospěch tím, že druhý rodič se o dítě stará méně, je potřeba mu zachovat stabilitu dosavadního fungování, že si samo dítě takto nastavenou péči přeje, je příliš malé, že druhý rodič nespolupracuje...

Ani jeden z uvedených argumentů ovšem pro automatické odmítnutí střídavé péče nestačí. Soud se musí pokusit rodinu poznat a zjistit, jestli některá z námitek nehraje tak silnou roli, že by trvání na střídavé péči dítěti uškodilo. S tím by mu měl pomáhat opatrovník dítěte, který v řízení hájí jeho zájmy.

S jakým modelem střídavé péče se nejvíce setkáváte?

Nejčastěji dochází ke střídání po týdnu s prodloužením na čtrnáct dnů v době letních prázdnin. Jarní, podzimní, velikonoční a vánoční prázdniny pak rodiče s dítětem tráví obrok. Další možností je střídání v kratších intervalech, nebo v nerovnoměrných úsecích, kdy je dítě u jednoho rodiče dobu delší, u druhého kratší.

Pokud jde o zázemí, tak většina dětí mezi bydlišti svých rodičů cestuje. Výjimečně mají rodiče jeden prostor, ve kterém dítě zůstává a střídají se v něm sami rodiče. Na první

pohled se tato varianta může zdát pro dítě lepší, ale ze zkušenosti jde spíš o přechodný model, který dobře funguje jen nějakou dobu. Jednou jsme například připravovali dohodu, v níž se rodiče shodli na tom, že se budou rok od uzavření dohody u dětí střídat v původním bytě. Každý z nich měl ještě přechodné zázemí. Zároveň společně deklarovali, že si otec najde pro sebe a děti nové bydliště a matka, že se z původního bydlení pravděpodobně odstěhuje. Klíčová je shoda.

Může střídavá péče fungovat na velkou vzdálenost, například když se rodič musí odstěhovat?

Velká vzdálenost mezi bydlišti je v praxi téměř vždy problémem. Dokud jsou děti malé, tak to ještě jde. Úderem šestého roku věku ale většinou začíná boj o to, kam půjde do školy. Dítě sice ze zákona může navštěvovat dvě školy současně, nicméně v praxi jde o nepopulární a pro děti velmi komplikované řešení. Soudy jsou pak postaveny před těžký úkol – rozhodnout, jestli je lepší dítě vystavit náročnému střídání dvou škol, kroužků, sociálních prostředí, nebo aby fakticky přišlo o jednoho pečujícího rodiče, z něhož se stane rodič volnočasový, víkendový.

Pokud se tedy jeden z rodičů rozhodne odstěhovat tak daleko, že není reálné, aby dítě chodilo do jedné školy, druhému rodiči doporučíme, aby se stěhování dítěte bránil. Také stěhujícímu se klientovi to musíme rozmluvit, pokud nemá písemný souhlas druhého rodiče.

Jak postupovat, pokud jeden z rodičů brání tomu druhému v kontaktu s dítětem, jestliže se zatím nerozhodlo o modelu péče?

V takovém případě se může bránit návrhem na vydání předběžného opatření. To samo o sobě samozřejmě nezajistí, že rodič začne bez problému dítě předávat, ale je to rozhodnutí soudu, což většina lidí nakonec respektuje.

Pokud nedojde ke zlepšení, existují další zákonné mechanismy, například ukládání pokut ze strany soudu, anebo v krajním případě odebrání dítěte. Rodičům však v těchto případech doporučujeme využít „měkkí“ postupy, jako je rodinná mediace, konzultace s odborníkem na dětskou psychiku, rodinná terapie. Cílem je, aby rodiče dokázali upozadit své neshody, zlepšili vzájemnou komunikaci a zaměřili se na to, co potřebuje jejich dítě.

KDO JE VERONIKA BOČANOVÁ

V advokátní kanceláři Havel & Partners vede tým pro oblast rodinného práva. Ve své praxi poskytuje komplexní právní služby v souvislosti s manželstvím a rodičovstvím. Specializuje se na nastavení podmínek péče o děti, řešení problematiky vyživovací povinnosti, manželské majetkové právo, správu majetku nezletilých dětí nebo právní zastoupení v opatrovnických řízeních či rozvodech.

o model nepracujícího manžela/manželky, který pečoval o domácnost a děti, až mu ujel pomyslný kariérní vlak. Výživné v takovém případě nevychází ze shodné životní úrovně, ale musí být „přiměřené“. Co to konkrétně znamená, se u každého posuzuje jinak.

PŮL GAUČE, PŮL SKŘÍNĚ: MAJETKOVÉ VYROVNÁNÍ

Platí, že kdo vydělával více, získá více při dělení majetku?

Manželé se, zjednodušeně řečeno, dělí o majetek rovným dílem. Ačkoliv princip zásluhovosti určitou roli hraje, neznamená to, že více vydělávající manžel získá větší podíl. Péče o domácnost a rodinu se totiž staví na roveň výdělečné činnosti. Pokud rodina dlouhodobě fungovala tak, že jeden z manželů doma pečoval o děti a domácnost, zatímco druhý vydělával, není možné to „pečujícímu“ manželovi vytýkat a postihovat ho nerovností podílu. Existují samozřejmě výjimky či specifické případy.

Rovnost podílů ale nabourává vyúčtování investic z výlučného majetku na společný majetek (a naopak) v průběhu manželství. Na částce se mohou negativně odrazit i okolnosti v manželství, jako je domácí násilí, gamblerství, alkoholismus, marnotratnost a další závažné faktory. V praxi soud zohlednil i skutečnost, že jeden z manželů zaplatil vysoké částky za pilotní průkaz, ze kterého rodina jako taková nic neměla.

Dá se nějak předcházet těžkým sporům, které se týkají vyřazení majetku?

Nejtěžší spory dle naší zkušenosti vycházejí z nedostatku informací. Zní to možná podivně, ale ať mají manželé společné jmění v zákonném rozsahu nebo upravené smlouvou, pokud spolu během soužití nekomunikují, v okamžiku rozchodu si přestávají věřit. Čekají od sebe jen to nejhorší – méně vydělávající manžel podezívá toho druhého, že odklání majetek, více vydělávající si zas připadá jako nedocenená chodící peněženka či kasička.

Jako prevence tak působí jasné nastavení pravidel už od počátku – být ohledně příjmů a hospodaření naprosto transparentní bez ohledu na to, kdo vydělává, nebo ne. Jakmile se totiž při rozchodu aktivuje nedůvěra, je těžké dosáhnout dohody. A odstranění třetí plochy v podobě majetku dost často pomáhá i v rámci ostatních dohod. **IN**

ZÚČTOVÁNÍ: MÁ DÁTI, DAL

Jak se soud staví k situaci, kdy rodič tvrdí, že má jen minimální příjem a nemá z čeho hradit výživné?

To je poměrně častá praxe u rodičů-podnikatelů, kteří jsou zvyklí své příjmy a výdaje optimalizovat a chtějí tento postup aplikovat i při nastavení výživného. Jenže si neuvědomují, že výživné se určuje hlavně na základě životní úrovně a také majetkových poměrů povinného rodiče, nikoli jen podle jeho reálného příjmu. Použít se dá i příjmový potenciál povinného rodiče. Pokud se soud nemá čeho důkazně chytit, má vždycky možnost sáhnout po příjmové fikci. V případě, že rodiče příjmy nedoloží, za průměrný měsíční příjem se považuje pětadvacetinásobek životního minima, což je v současné době cca 120 tisíc korun.

Kdy vzniká nárok na výživné mezi manžely?

Tady je třeba rozlišovat mezi nároky před rozvodem a po něm. Pokud jeden z manželů nedosahuje stejné životní úrovně jako druhý z nich, je na místě, aby mu hradil výživné. Typickou situací je „předrozvodová“ fáze manželství: manželé se rozešli, žijí každý zvlášť, soud o děti se táhne a karta k bankovnímu účtu je zablokována. Rodič, který dosud nepracoval, protože byl s dětmi na rodičovské, je prakticky bez příjmu, zatímco druhý si nadále zachovává stejnou životní úroveň. Na tuto situaci pak nemá žádný vliv, jestli manželé mají, nebo nemají společné jmění manželů. Stejně tak ale nelze říci, že nepracující manžel má automaticky nárok na polovinu měsíčního příjmu toho druhého. Příjem sám nemusí životní úroveň vůbec definovat.

Porozvodová kritéria jsou o něco přísnější. Na výživné má nárok pouze ten, kdo se po rozvodu nezvládne sám živit, a tato neschopnost má původ v manželství. Často se jedná